
2014-2015 ÖĞRETİM YILI MESLEKİ ÇALIŞMALAR TEMEL DİNİ BİLGİLER TEBLİĞLERİ

Bu dosyadaki metinler, 2015 Haziran döneminde yapılan mesleki çalışmalardan seçilmiştir. Bilindiği gibi Haziran döneminde; İHL/İHO Meslek Dersleri, DKAB ve Kültür Dersleri öğretmenlerimizin katılımıyla komisyonlar oluşturuldu. Bu komisyonlarda, belirlenen ana başlıklar çerçevesinde isteyen öğretmenlerimiz tebliğler/bildiriler sundular ve katılımcı öğretmenlerimiz tarafından müzakere edildi. Bildiriler ve dile gelen görüşler raportörler tarafından bir araya getirildi. İllerde birleştirilerek Genel Müdürlüğümüze gönderilen bu dosyalardan **uygun görülüp seçilen bazı bildiriler (müzâkere metinleri hariç) “Eylül-2015 Mesleki Çalışmalarda”** öğretmenlerimizin görüş alışverişine ve tekrar müzâkeresine sunulmaktadır. **Bu dosya, içindeki bildiriler veya sunum metinleri, yayımlanmış bir eser, salt akademik bir çalışma veya Din Öğretimi Genel Müdürlüğünce hazırlanan bir kitap ve rapor değildir.** Ortaöğretim kurumları yönetmeliğinde belirtilen mesleki çalışmalar çerçevesinde, alan öğretmenlerinin görüşlerinden oluşan, birbirinden farklı görüşleri ve teklifleri içeren, akademik olan veya olmayan, tartışmaya açık, uygulamaya yönelik önerileri olan metinlerdir. Bağlayıcılığı yoktur. İçerik sorumluluğu, kaynakça bildirimi ve metin içeriklerinin tamamı, bildirileri/metinleri hazırlayan öğretmenlere aittir. Derslerin öğretiminde kullanılacak yöntem-teknik önerileri öncelenecek metinlerden, derslerin öğretiminde doğrudan kullanması ile ilgili olmayan bazı hususlar çıkarılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerimizden gelen diğer çalışmalar ve müzakere metinleri daha ayrıntılı bir çalışmada kullanılacağından bu dosyaya alınamamıştır.

Emeği geçen öğretmenlerimize teşekkür ederiz.

İçindekiler

1. Kitabın Muhtevası ve Değerlendirmesi, Mahide Şen 2
2. Temel Dini Bilgiler Dersinde Materyal Kullanılması Paylaşılması ve Değerlendirilmesi, Mehmet Fatih Bütün 8

KİTABIN MUHTEVASI VE DEĞERLENDİRMESİ**I. İslam Tasavvuru:**

Bu ünite de İslam'ın tevhit, akla önem vermesi, barış, sevgi, evrensel, kolaylık, aşırılıklardan uzak, dünya ve ahiret ve fitrat dini olması gibi temel özellikleri ele alınmaktadır. Müteakiben ise İslam ve Evren ile İslam ve Hayatımız isimli iki farklı başlığa yer verilmektedir.

Değerlendirme:

Birinci ünite de İslam'ı tanıtmaya ve temel taşlarını yansıtmaya açısından dikkate değer başlıklara yer verilmiştir. Ancak Anadolu Liselerinde öğrencilerin dikkatlerini çekmek adına örneğin tevhit ilkesini anlatırken diğer ilahi ve ilahi olmayan dinlerin tanrı inancı hakkında bilgi verilerek İslam'ın bu konuda ne kadar net bir tavır takındığı üzerinde durulabilir. Bu bahsettiğim tavrı öğretmen tüm başlıklar için uygulamak zorundadır. Zira konuların hepsi etkin ve faal bir sunumla anlatıldığı takdirde öğrenciler tarafından nazar-ı dikkate alınacaktır.

II.İslam'ın Temel Kaynakları:

Bu ünite de Kur'an ve Sünnet hakkında temel kavramlar çerçevesinde bilgi verilmektedir. Kur'an'ın tarihsel süreci, kitaplaşması ve çoğaltılması gibi süreçler hakkında kısa ve öz bilgiler verilmiştir. Bunun yanı sıra meal ve tefsir ilimlerinden de bahsedilmiştir. Sünnet bahsinde de temel kavramlar öğretildikten sonra sünneti anlama yolları adlı bir başlıkla "senet, ravi" gibi hadis metinleri kavramlarına dair kısa bilgiler verilmiştir.

Değerlendirme:

"Sünnet'i anlama yolları" isimli konu öğrenciler tarafından oldukça zor anlaşılmaktadır. Bu zorluğu aşmak adına ilgili başlığın altına Arapça ve Türkçe çevirisiyle bir hadis metni ilave edilmesini ve kavramların metin üzerinden öğrencilere örneklendirilmesini öneriyorum. Çünkü öğrenciler bir hadisin Peygamberimizin ağzından çıktıktan sonra sahabeler aracılığıyla bize nasıl ulaştığı konusunda malumata sahip değiller. En azından metinde yer alan ravilerin isimleri üzerinden yola çıkarak bu konu biraz daha ayrıntılı bir şekilde öğrencilere anlatılabilir. Misal olması açısından bir hadis metni;

Hz. peygamber Hz. Ömer'in oğlu İkrime b. Halid Hanzala b. Ebu Süfyan

"İslam beş esas üzerine inşa edilmiştir: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekat vermek, haccetmek ve ramazan orucu tutmak."

Ayrıca öğrencilerin dikkatlerini çekmek üzere bu kitapların akıllı tahtadan görsel bir şekilde örneklendirilerek içeriğinde Peygamberimizin hayatının her anına dair bilgiler olduğu öğrencilere açık bir şekilde anlatılmalıdır.

Son olarak Kur'an ile Sünnet ilişkisi dikkatli bir şekilde öğrencilere sunulmalı ve konunun bir Müslümanın hayatı açısından önemi vurgulanmalıdır. Kur'an'ın anlaşılmasında Sünnet'in öneminin vurgulanmasının yanı sıra İslam'ın pek çok esasının sünnetle inşa edildiği esasına da değinilmelidir.

III.İslam İnanç Sistemi:

Çocukluktan bu yana imanın altı şartı şeklinde öğrenilen konu ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır.

Değerlendirme:

Öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgilerinin olması konunun işlenmesi açısından kolaylık sağlamaktadır. İman konuları olması hasebiyle dersler somuttan ziyade daha soyut bir şekilde ve öğrencileri aktif kılarak işlenmelidir. Fakat ilahi kitap ve peygamberlere iman konularında tarihsel bilgilerle, Kur'an'dan ilgili kıssalar anlatılmak suretiyle ders daha somut hale getirilebilir.

Öğrencilerin en çok dikkatini çeken konunun ahirete iman olduğu tespit edilmiştir. Özellikle cennet ve cehennem bahisleri açıldığında daha dikkatli ders dinlemeye başlamaktadırlar. Bu nokta aşırıya kaçmadan öğrencinin lehine olacak şekilde kullanılabilir.

Kader konusu ise öğrencilerin anlamak istedikleri ama bir o kadar da anlama zorluğu yaşadıkları bir mevzudur. Kader'i Allah'ın her şeyin bilgisine sahip olması şeklinde vurgulanması konunun biraz daha anlaşılır kıldığı tespit edilmiştir. Böylelikle öğrenciler Allah kaderine yazdığı için değil de kendi hür iradeleriyle kararlar aldığını ve yaptıklarında başrol oynadıklarını, bir sorunla karşılaştıkları zaman sadece Allah'ı sorumlu tutmanın yanlış olduğunu anlamışlardır.

IV.İbadet Hayatı:

İslam'ın beş şartı şeklinde bilinen konular ele alınmaktadır.

Değerlendirme:

Namaz, oruç, zekât, hacc ve kurban konularının ayrıntılı olarak işlendiği üniteye doyurucu bilgiler yer almaktadır. Ek bir kaynağa ihtiyaç duyulmaksızın konu öğrencilere anlatılabilir. Bir abdest ya da namaz ibadetinde önceden seçilen öğrencinin görsel olarak anlatması istenebilir.

Oruç ibadetinde sadece aç kalmanın yeterli olmayacağı vurgulanmalıdır.

Hacc ibadetiyle ilgili kitapta verilen bilgiler öğretmen tarafından görsel malzemeler kullanıldığı takdirde anlaşılır hale gelebilmektedir.

Kurban konusunda öğrencilerin yaşadıkları ortam hasebiyle bilgi sahibi oldukları görülmüş ve konu bu sebeple daha zevkli işlenmiştir.

V. Temel Sorumluluk Alanları:

Bu ünite Müslüman bir bireyin başta Allah olmak üzere Peygambere, kendisine, ebeveynine, akrabalarına, komşularına, topluma ve çevreye karşı sorumlulukları hakkında bilgi verilmektedir.

Değerlendirme:

Ünite içerisinde pek çok defa tekrara düşüldüğü görülmüştür.

VI. İslam'da Helaller ve Haramlar:

Bu ünite öncelikle helal ve haram, sevap ve günah kavramları hakkında bilgi verildikten sonra Müslümanın günlük yaşamını nasıl şekillendireceğine dair gündelik hayatımızda karşılaştığımız konulara yer verilmiştir.

Değerlendirme:

Konu önemiyet açısından oldukça önemlidir. Beslenme, giyim-kuşam ve süslenme, ekonomik hayat, insani ilişkiler, oyun ve eğlence gibi sosyal hayatımızın esasını oluşturan konulara yer verilmiştir. Toplumsal ve beşeri ilişkileri sağlamlaştırma açısından oldukça önem arz eden bu konular Peygamberimizin ve İslam âlimlerinin hayatlarından bol örneklerle öğrencilere sunulmalıdır. Öğrencilere dini bir hassasiyete engel olmadığı ve insana faydası bulunduğu oranda Müslümanın da bu alanlarda aktif olabileceği vurgulanmalıdır.

Genel Değerlendirme:

- 1- Müfredat temel ve güncel konuları içermektedir.
- 2- Bazı kazanım ifadelerinin daha gözlenebilir ve somut olması gerekmektedir.
- 3- Kazanımların çok olmasından ziyade az ama uygulanabilir, gözlenebilir ve açıklanabilir olması yerinde olacaktır.
- 4- Ünitelerin, konuların ve kazanımların çok yoğun olmasından ziyade, etkinlik ve uygulama ağırlıklı daha az konunun sürece yayılarak verilmesi verimi artıracaktır.
- 5- Temel Dini Bilgiler dersindeki bazı konuların Din Kültürü dersinde de ele alınmasından dolayı tekrara düşüldüğü gözlenmektedir.

• Örnek Ders İşleniş-Öğretim Yöntem ve Teknikleri

1-İbadet, temizlik, Allah'ın varlığı gibi konularda görsel ve video, gösterip yaptırma, sınıf içi uygulama gibi tekniklerden faydalanılması, daha soyut konularda ise (melek, ahiret vb.) bulmaca, anlatım, soru cevap, beyin fırtınası gibi sözele dayalı yöntem ve tekniklerin benimsenmesi daha faydalı olacaktır.

2-Bilhassa abdest, namaz gibi uygulamaya dayalı ibadet konularında uygun ortamların oluşturulması gerekmektedir.

3-Öğrencilerin bulmaca, video izleme, eğitsel oyun (konuyla ilgili gizli bir cümlenin adam asmaca yöntemiyle bulunması, 3-5 kere tekrarlanan ifadenin ezberlenerek üzerinde konuşulması) yöntemlerinden memnun kaldığı ve bunlardan sıkılmadıkları gözlemlenmiştir.

4-Konuya başlamadan önce örnek olay yönteminin kullanılmasının öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyini artırdığı gözlemlenmiştir.

5-Namaz ve cami konularında imkanlar ölçüsünde camilere veya okul mescidine gidilmesi, eğer bunlar mümkün değilse video, resim gibi görsel materyallerin kullanılması faydalı olacaktır.

• Öğretim Materyalleri

1-Liselerde ve ortaokullarda seçmeli TDB dersinin Öğretmen Kılavuz Kitaplarının bulunmaması büyük bir eksikliklerdir.

• Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

1-Daha çok Kutlu Doğum haftasındaki etkinliklere katılımın yoğun olduğu, diğer zamanlarda ise çevre temizliği, pano hazırlama. değerler eğitimi kapsamında çalışmaların yapılması yarar sağlayacaktır.

2-Zaman zaman öğrencilerin ve öğretmenlerin katılımıyla hazırlanmış olan fotoğraflarla hadisler veya birer cümlelik sözleri içeren videolar hazırlanması faydalı sonuçlar vermektedir.

3-Gezi-gözlem-inceleme etkinliklerinin yapılma prosedürünün ve sorumluluğunun fazla olması nedeniyle bu tür faaliyetlere katılma konusunda öğretmen ve idarecilerin çekimser davrandığı tespit edilmiştir.

4-Öğrencilerin Sosyal etkinliklere katılımı kolaylaştırılmalıdır. Bu tür etkinlikler yoluyla elde edilen bilgi ve kazanımların daha kalıcı olması nedeniyle teşvik edilmesi ve bu hususa ağırlık verilmesi yerinde olacaktır. Müfredatın sosyal-kültürel etkinlikleri de göz önünde bulundurularak hazırlanması daha uygun olacaktır.

• Sınıf Yönetimi ve Akademik Başarı

1-Etkinlik yapılırken video vb. araçlardan faydalandığında derse ilginin arttığı, bunun da akademik başarıyı olumlu etkilediği görülmüştür. Bu durum öğrencilerin derse daha aktif katılmalarını sağlamaktadır.

2-40 dakika boyunca öğretmenin ders anlatması veya öğretmenin kitaptaki konuyu öğrencilere okutarak ders işleme uygun bir sınıf ortamının oluşmasına engel olmaktadır. Öğrencilerin derse mutlaka katılımı sağlanmalıdır. Öğrenciye soru sorma ortamı hazırlanmalıdır. Ancak öğrenci sorularının dersin kaynatılmasına bir vesile olarak kullanılmaması sağlanmalıdır.

3-Sınıfların kalabalık olması, ders işlenen ortamın prefabrik, dar, havasız, çok sıcak veya soğuk olması öğrencinin derse ilgisini olumsuz etkilemektedir. Bu da akademik başarıyı düşürmektedir.

4- Öğrenciyi sürekli eleştirmek yerine neler yapabilirim düşüncesinde olmalıyız.

5- En güzel eğitim öğrencilere iyi bir örnek olabilmektir.

6- Öğrencilerin derdiyle ilgilenen, onlarla oyunlar oynayan bir öğretmen olmalıyız.

• **Ölçme ve Değerlendirme**

1-Sınavlarda ünitenin durumuna göre çoktan seçmeli, kısa cevaplı, klasik, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleştirme gibi ölçme değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır.

2-Yapılan genel sınavların (YGS, LYS) test tekniğine dayalı olması nedeniyle öğrencilerin daha çok test çözdüğü bunun da anlama, yorumlama ve yazarak anlatmayı olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir.

3-Konu başlangıçlarında Kavram Haritalarının kullanılması dersin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİNDE MATERYAL KULLANILMASI PAYLAŞILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

21.yüzyılda yaşıyan biz eğitimciler eğitim-öğretim açısından öğretmenlerin ön planda olduğu öğrencilerin ise pasif bir izleyici konumundan öteye geçemediği özellikle sözel anlatım sisteminin, kazanımların verilmesi açısından yeterli olmadığı eğitim modelinin olumsuzluklarına şahit olmaktayız. Bugün öğrenci portföyümüz, teknolojik imkânları ve çağın ihtiyaçlarını aktif olarak kullanan bir yapıya sahiptir.

Elde ettiğimiz bilgi birikimleri ve gözlemlerimiz bizlere okuma ve okutma yanında teknolojinin de, düşünmenin-sorgulamanın da, oyunun da eğitim-öğretim faaliyetlerine direkt dahil edilmesini, zorlamanın-korkunun-endişenin değil, sevginin-gönüllülüğün-merakın ön plana çıkarılması gerektiğini göstermektedir. Yine eğitimci olarak tecrübelerimiz bize eğitim-öğretim faaliyetlerinin okulun dışına taşınması gerekliliğini de göstermektedir. Bu durum ise sadece öğretmenin veya öğrencinin değil; her ikisinin de aktif rol alması, gerek sınıf içerisinde gerekse sınıf dışında yaparak-yaşayarak öğren(t)mesi ile mümkün olacaktır.

Öyleyse yapılması gereken öğrenci başta olmak üzere öğretmen rehberliğinde ailenin, çevrenin ve sivil toplum kuruluşlarının da eğitim öğretim faaliyetlerine dâhil edilmesidir.

Materyaller seçilirken öğrencilerin birbirleriyle iletişimini ve kaynaşmasını artıracak etkinliklerden, dersin eğlenceli bir şekilde tekrarına ve değer kazanımına uygun, kolaylıkla uygulanabilir, kısa sürede açıklanabilir olanlar tercih edilmiştir. Yer verilen materyal örnekleri, öğrenciler tarafından beğenilen, gönüllü olarak gerçekleştirilen, sınıf içi kontrolü zorlaştırmayan, merak unsurunu canlı tutan aktifliği sağlayan etkinliklerden oluşmaktadır. Bu etkinlikler, 4. 5. 6. 7. ve 8. sınıflarda uygulanmış, öğrencilerden ve velilerden alınan dönütler neticesinde zenginleştirilmiş içeriklere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Temel Dini Bilgiler, Etkinlik, Materyal, Uygulama, Kazanım, Verimlilik

Giriş

Temel Dini Bilgiler dersinde kullanılabilen pek çok materyal, strateji, yöntem ve teknik bulunmaktadır. Hangi materyal hangi yöntem ve teknik kullanılırsa kullanılsın öncelikle iyi bir

planlamanın kesinlikle yapılması gerekmektedir. Hiçbir yöntem veya teknik doğru planlama ve doğru uygulama olmadan tek başına kazanıma ulaştırmada yeterli olamaz.

Aynı şekilde bir başka yerde uygulanmış, başarıya ulaştırmada etkisi gözlenmiş bir etkinlik, hiçbir uyarılma ya da zenginleştirme yapılmadan uygulandığında istenilen kazanıma ulaştırmayabilir. Burada yer verilen etkinlikler de uygulayıcı veya uygulatıcı tarafından öncelikle doğru analiz edilmeli, sınıf düzeyine, öğrencinin seviyesine, hazır bulunuşluğuna, çevrenin ve velilerin sosyo-ekonomik standartlarına uygun hale getirilmelidir.

Hazırlanan materyallerde yer verilen etkinlikler yüklü maliyetler gerektirmeyecek, iyi bir planlama yapılarak özellikle de teknolojinin bir veya birkaç çeşidinin kullanıldığı sınıf içinde ve sınıf dışında kolaylıkla uygulanabilecek etkinliklerden oluşmaktadır. Rehber konumunda olan ancak pasif olmayan öğretmenin üretkenliğini de katarak zenginleştirebileceği, kapsamını genişletebileceği ve minik dokunuşlarla güzelleştirebileceği niteliktedir.

MATERYAL ÇEŞİTLERİ:

Powerpoint Sunular:

Öğrenciler, dersin içeriği hakkında öğretmenin sınıf defterine yazdığı kazanımı ya da ders içerisinde dikkatlerini cezbeden önemli durumları kendi ifadeleriyle daha önceden (evde bilgisayar ortamında) aynı sınıf düzeyindeki arkadaşlarına projeksiyon veya akıllı tahtalar aracılığıyla aktarırlar.

Öğrenci, hazırlayacağı sunu ile o ders ile ilgili kazanıma uygun hareket etmeye gayret gösterir. Öğretmen de, hazırlanan sunuları kontrol ederek yapılan yanlışları not etmek suretiyle bu materyalin sağlıklı kullanılmasını sağlar.

Bu materyal derslerde uygulanırken ilk haftalarda öğretmen rehberliği büyük önem arz etmektedir. Çünkü öğrenci alışkın olmadığı bu materyali ders etkinliği olarak nasıl yapacağını bilmemekte, beklentinin altında kalabilmekte veya hedefin dışına çıkabilmektedir.

Her ne kadar öğrenci potansiyeline ve uygulayıcının denetim ve takip ısrarına göre değişkenlik gösterse de 2-3 haftalık uygulama sonrasında tavsiye mesajlarının etkisi gözlenebilmektedir. Öğrencilerin söz, davranış ve ifadelerindeki olumlu değişim aynı sınıfa derse giren öğretmenler ve veliler tarafından dile getirilmektedir.

Kazanım olarak, kendi cümleleriyle anladıklarını ifade etme yeteneği kazanan öğrenci, beraberinde kibar ve nazik iletişim dili kullanmayı yaşayarak, hissederek ve bunu teknolojik olarak öğrenmiş olacaktır.

Bu materyal çeşidi ve hazırlanan eğitim çalışmaları, derslik sistemi olan okullarımızda ders programının aynı düzeydeki sınıfları peş peşe derse alma şeklinde ayarlanmasıyla daha verimli

uygulanabilir. Derslik sistemi olmayan okullarımızda ise akıllı tahta ve projeksiyon imkanı ile kullanılabilir.

Eğlendiren, öğreten, hazırlayan, merak uyandıran, dil gelişimini olumlu yönde destekleyen bu materyal çeşidi sınıf içerisinde kolaylıkla uygulanabilecek bir türdür.

Olumsuz tarafı ise yüzde yüz bilgisayar veya teknolojik imkan gerektirdiğinden imkanların olmadığı okullarda uygulanamamaktadır. Ayrıca öğrencilerin internet ortamında bulunduğu hazır powerpoint sunular yüzünden üretme ve geliştirme imkanlarını da kısıtlayabilmektedir.

Sesli Video Sunular:

Powerpoint sunuların özellikle son versiyonlarında ek bir yöntemle hazırlanan ses ve müzikle donatılmış şekli olan bu materyal türünde öğrencilerin duysal ve görsel yönlerini kuvvetlendirmek yanı sıra ders konularının bir bakıma özeti sayılabilecek çalışmaların oluşturulmasında kullanılan bir yöntemdir.

Öğrenci açısından dersi tekrar etmesinin eğlenceli yollarından biridir. Bu yolla kendisiyle işbirliği yapan öğretmenin ders içerisindeki rehberliğinden faydalanarak teknolojik imkanların sınırı zorlanmaktadır.

Bir sonraki dersin girişinde bir önceki derste öğrenilenlerin hatırlanması bağlamında öğrencilerin veya öğretmenin kendisinin hazırladığı bu kısa video sunular rahatlıkla kullanılmaktadır. Öğretmen tarafından seçilen özellikle teknolojik altyapısı olan birkaç öğrencinin bu materyali kullanarak çalışmalar hazırlaması, dersin hatırlanmasını sağlamakta, yeni işlenecek konuya zemin hazırlamaktadır.

Öğretmenin seçtiği öğrenci eğer sesli video sunuyu hazırlamada gereken özeni göstermemiş veya ihmal etmişse, kendisine ders içerisinde verilen belirli sürede, bu eksikliğin rehber ders öğretmeni gözetiminde giderilmesine çalışılmalıdır.

Öğretmen ya da uygulayıcı bu materyal çeşidinin uygulanmasında süre kullanımına, öğrencilerin hazırladıkları sesli video sunu çalışmasının kazanımlara uygun olup olmamasına, varsa hataları tavsiye notlarıyla düzeltmeye özen göstermelidir.

Her materyal kullanımı ve etkinlik hazırlama sürecinde olduğu gibi öğrenciler bu çalışma ile ilgili olarak acemiliklerini attıklarında özellikle hislerini bilgisayar ortamında ses ve görüntü yoluyla dile getirmekte ustalaşmakta, kendi yeteneklerini keşfedebilmektedir.

Olumsuz yanı ise bu materyal çalışması uygulandığı esnada herhangi bir ekleme veya çıkarma teknolojik olarak o anda yapılamamakta ayrı bir süre ve emek istemektedir.

Sesli ve Görüntülü Materyaller:

2000 yılından bu yana derslerde kullanılan bu yöntem Fatih Projesi kapsamında bir çok elektronik eğitim çalışmasında entegre edilmiş bir şekilde öğrenciye sunulmaktadır.

Bu materyalin uygulaması dersin tekrarı şeklinde olabildiği gibi bir sonraki derse hazırlık mahiyetinde önceden verilecek konu üzerinden dersin dışında da yürütülebilir. Bu şekilde, öğrenciler konu hakkında kendi araştırmaları neticesinde ulaştıkları bilgilerle, dersi eğlenceli, sesli ve farklı görüntülerle donatılmış bir şekilde anlatmaya istekli olur.

Bu materyal çeşidi; öğrenciye öğrenilenlerin tekrarı dışında, kendini ifade etme becerisi, topluluk karşısında konuşabilme becerisi, grup içi işbirliği davranışlarını kazandıracak ve bütün bunların değer boyutunda yer alan saygıyı, özgüveni, cesareti, paylaşma ve yardımlaşmayı öğretecektir.

Yine bu materyal çeşidi, genellikle ders konularının sesli bir şekilde bilgisayara kaydedilmesi daha sonra bu kaydedilen sesli görüntülerin istenilen zamanlarda tekrar dinlenilmesi/izlenilmesi şeklinde uygulanabilmektedir.

Bu materyal çeşidinin olumsuz yanı ise sesli ve görüntülü eğitim materyallerinin hazırlanmasında bilgisayarda kullanılacak maliyet gerektiren ses ve görüntü programlarına ihtiyaç olması ve önceden bu programlarla ilgili altyapıya sahip olabilmesi gerekir. 5. ve 6.sınıf öğrencilerinin bu tür programlarla vakit kaybetmesi derslerinde olumsuzluklara neden olmaktadır.

Animasyon Materyaller:

Görsel ve işitsel materyal türlerinin en önemlisi ve belki de maliyet açısından en pahalı olan materyallerdir. Özellikle bu tür materyaller çizgi ve sinema alanında kullanılmakta olup çok iyi bir teknik alt yapıya sahip olma gerekliliğini doğurmaktadır. Gerek eğitimci ve gerekse öğrenci bu alanda bir materyal üretecekse gerekli bilgi donanımına ve sabra sahip olmalıdır.

Bu materyal türünde materyal üretilmesi için ayrıca fikir dağarcığı üreticilik yeteneği gelişmiş olmalı ses ve video görsel programlarına profesyonel anlamda hâkim olunmalıdır.

Aksi takdirde bu tür materyaller kalitesiz kazanıma dönük olmayan, ilgi ve heyecanı söndüren görsel ve işitsel materyal türüne dönüşecektir.

Bu uygulama öncü ve önder kişilerin rol model olarak sunulmasında, öğrencilere değer, şuur ve bilinç kazandırılmasında etkili rol oynamaktadır. Genellikle senaryo sistemi temelli hazırlanan bu türde materyallerde dikkat edilmesi gereken önemli bir husus da yapılacak materyallerin derslere ve kazanımlara dönük olmasına dikkat edilmelidir.

2010-2013 yılları arasında Dindersi.Com ekibi ile hazırlanan “Camiyi Tanıyoruz” temalı 5.sınıf öğrencilerine yönelik Flash temelli animasyon programında özellikle cami imamının öğrenciler üzerindeki olumlu etkisi 4. Ve 5.sınıf öğrencileri üzerinde gözlemlenmiştir.

İnfografik Görsel Materyaller:

Bilgilendirme grafikleri ya da infografikler; bilgi, veri ve bilgi birikimlerini görsel olarak sergileyen grafiklerdir. Bu grafikler çok karışık konuları işaretler, haritalar ve teknik yazarlık ile çok kolay ve açıklayıcı bir şekilde sergiler. Bilgilendirme grafikleri ile bilgisayar, matematik ve istatistik bilimciler tek bir sembol ile süreç bilgilendirmesini yapabilirler ve geliştirebilirler.

Çoğunlukla çocuk kitaplarında kullanılmasına rağmen, akademik literatürde de yaygın olarak fiziksel sistemi göstermede, özellikle de fotoğraflanamayanlarda (kesit görünüş diyagramlarında, astronomik diyagramlarda, mikroskop ve alt mikroskop sistemlerin resimlerinde) kullanılır.

Kazanımların verilmesinde son derece etkili olduğu görülen infografik çalışmalarda amaç, aslında çok bilgi içeren konuların az söz ve çok görselle akılda kalıcılığını sağlamaktır.

Bu materyal türünün en önemli olumsuz yanı ise, infografi de kullanılan grafiklerin veya görsellerin anlatılmak istenen konu veya kazanımla ilgili olmayan görsellere ve yazılarla karmaşık hale getirilmesidir.

Çalışma Kâğıtları ve Etkinlikler:

Öğretmenler ve öğrenciler arasında kolaylıkla yapılan keyifli ve zevkli bir materyal türüdür. Bu materyal türü ile hazırlanan etkinlikler uzun süre etkisini korumakta ve sonraki derslerde de uygulanması için öğrencilerde istek uyandırmaktadır.

Bu tür materyallerde önemli olan mantık ve bilgi gerektiren kazanımların hangi görsel ve ifadelerle istenildiğidir.

A4 kağıdına hazırlanan bu tür materyaller, masraf gerektirmeyen türdendir. Bulmaca, bilmece, sorularla cevap bulma grafiklerle sonuca ulaşma gibi çeşitli türlerde hazırlanabilmektedir. Verilmesi gereken kazanımlar kısa ve öz ifadelerle soru-cevap şeklinde etkinliğe dönüştürülürken mantık ve bilgilerin tekrarlanmasında uygulanan yaş dönemi göz ardı edilmemelidir. Örneğin 5.sınıf öğrencilerine uzun cevap vermesi ve mantıksal yaklaşılması beklenen etkinlikler faydadan çok etkinliğin etkisini kaybetmesine neden olabilir bu konuda dikkatli olunmalıdır.

Materyallerin Paylaşımı ve Değerlendirilmesi:

Temel Dini Bilgiler dersi ile ilgili olarak hazırlanan ve internet ortamıyla paylaşılan materyal örnekleri gözlemlendiğinde ortaya çıkan sonuçları şu şekilde maddeleyerek değerlendirebiliriz:

1-Temel Dini Bilgiler dersi ile ilgili özgün kaliteli ve kazanıma yönelik materyaller ya üretilmemekte veya üretilenler yeterli olmamaktadır.

2-Temel Dini Bilgiler dersi için hazırlanan materyallerin genellikle DKAB dersi için kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3-Temel Dini Bilgiler dersi ile ilgili materyallerin ilköğretimin her sınıfı için ayrı ayrı üretilmediği genellikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kur sisteminin baz alınarak İnanç, İbadet, Ahlak gibi öğrenme alanları altında alt başlıklarla yüzeysel olarak ele alınarak yapılmaya çalışıldığı görülmüştür.

Tespit Edilen Sorunlara Çözüm Önerisi:

Temel Dini Bilgiler dersi için profesyonel anlamda materyal üretimine ağırlık vermek için özellikle il veya ilçe mem tarafından bu alanda ilgi sahibi teknik bilgiye sahip öğretmenler nezaretinde genel olarak tüm DKAB ve Meslek Dersleri öğretmenlerine yönelik belirli periyotlarla materyal üretimi konulu eğitimler verilmelidir.

Öğrencilerin hazır bulunuşluk durumları dikkate alınarak ayıca eğitim kurumunun teknik alt yapısı da göz önünde bulundurularak uygun olan materyal türleri hazırlanmalıdır.

Hazırlanacak materyallerin sahada bulunan öğretmenlerimiz tarafından hazırlanacak bir komisyon tarafından gözden geçirilmesi ve ayrıca bölgesel mezhepsel faktörlerde göz önünde bulundurularak materyal üretilmesine özen gösterilmelidir.

Temel Dini Bilgiler ve DKAB dersleri açısından bahsi geçen materyal türleri, öğrencilerin görsel işitsel zekalarını geliştirmede -şayet eğitici tarafından ustaca kullanılırsa- etkili olacağı kaçınılmazdır.

SONUÇ:

Amacımız eğitim ve teknolojiyi derslerimizde faydalı bir araç olarak kullanmaktır. Bu anlamda dikkatli ve uzman ellerin kontrolünde verilen eğitimlerle, gerek öğretmenler, gerek veliler ve gerekse öğrenciler için teknolojik imkanların eğitim alanında kullanılmasının yararlı olduğuna inanıyorum